

CHANNEL CLASSICS
DIGITAL

W. A. Mozart

AMSTERDAM
MOZART
PLAYERS

Jürgen Kussmaul

Horn Concertos

JACOB SLAGTER

horn

**AMSTERDAM MOZART PLAYERS
KAMERORKEST**

hobo

Maarten Dekkers

Henk Knöps

klarinet

Frank van den Brink

Pietia van Proosdij

fagot

Brian Pollard

Marieke Stordiau

hoorn

Jan Harshagen

Teunis van der Zwart

viool I

LORNA GLOVER

Marijke van Kooten

Arthur Neele

Eva Scheytt

Ben Lindeman

viool II

Annelies van der Vegt

Amos Fahlbusch

Seija Teeuwen

Rudolf Nottrot

altviool

Nicolette Fraillon

Els Krieg

Ekkehart Fritsch

violoncello

Lucia Swarts

Saskia van der Wel

contrabas

Margaret Urquhart

Jürgen Kussmaul, Jacob Slagter

AMSTERDAM MOZART PLAYERS

Speciaal ten behoeve van een opname van de kerksonates van Wolfgang Amadeus Mozart werden in 1987 de Amsterdam Mozart Players opgericht. Begin 1989 werd de groep nieuw leven ingeblazen, mede met het oog op het Mozartjaar 1991, waarin het 200 jaar geleden is dat de voor zeer vele muzikliefhebbers grootste componist aller tijden is overleden.

De Amsterdam Mozart Players bestaan uit vooraanstaande orkestmusici (verbonden aan het Koninklijk Concertgebouw Orkest, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Radio Filharmonisch Orkest en het Radio Kamerorkest) alsmede uit prominente freelance musici. Zij vormen in volledige bezetting een kamerorkest (15 à 20 strijkers en de nodige blazers) en treden tevens op als zelfstandig blazersensemble (8 blazers en eventueel contrabas) en als solistenensemble (enkelvoudige strijkers en blazers).

De artistieke leiding van het Kamerorkest is in handen van de dirigent/altviolinist Jürgen Kussmaul en de violist Rainer Kussmaul. De internationaal vermaarde Mozart-specialist Prof. Dr Marius Flothuis adviseert de Amsterdam Mozart Players in musicologische kwesties.

Bij de vele concerten in binnen- en buitenland werken de Amsterdam Mozart Players samen met internationaal gerenommeerde solisten, zoals o.a. de sopranen Charlotte Margiono en Judith Mok, de hoboïst Han de Vries, de klarinetist Sjef Douwes, de hoornisten Jan Harshagen en Jacob Slagter, de fagottist Johan Steinmann, de violisten Vera Beths, Andreas Krecher, Rainer Kussmaul en Silvia Marcovici, de pianisten Ronald Brautigam, Ellen Corver, Sepp Grotenhuis, Monika Leonhard, Brigitte Meyer en Pascal Rogé, de organist Leo van Doeselaar en de vertellers Cox Habbema en Lieuwe Visser.

[De activiteiten van de Amsterdam Mozart Players worden mede mogelijk gemaakt door ondersteuning van o.a. ABN Bank, N.V. Koninklijke Distilleerderijen Erven Lucas Bols en IBM Nederland NV.]

Jacob Slagter

De hoornist Jacob Slagter werd in 1958 in Dokkum geboren. Reeds op veertienjarige leeftijd trad hij op als solist bij het Frysk Orkest, waarmee hij veel concerten heeft verzorgd. Hij studeerde aan de Muziekpedagogische Academie in Leeuwarden en behaalde prijzen op concoursen in Praag, België en Luxemburg. Later voltooide hij zijn muziekstudie bij Oldrich Milek aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag, met onderscheiding.

Na een jaar bij het Frysk Orkest, werd hij benoemd tot 2e/4e hoornist bij het Koninklijk Concertgebouworkest waaraan hij sedert 1985 als solo-hoornist is verbonden. Tevens doceert hij aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam en speelt hij regelmatig kamermuziek als eerste hoornist van het Fodor Kwintet.

In 1986 ontving hij de Nederlandse Muziekprijs uit handen van de Minister van WVC. Verder ontving Jacob Slagter de Elisabeth Evertsprijs en de Fockmedaille.

Jürgen Kussmaul

De dirigent Jürgen Kussmaul (1944) kreeg op vierjarige leeftijd de eerste vioollessen van zijn vader. Hij studeerde in Mannheim en Salzburg en werd prijswinnaar bij verschillende concoursen. Van 1970 tot 1977 was hij solo-altist van het Gürzenich Orkest in Keulen en maakte hij vele plaatopnamen.

Naast zijn zeer gevarieerde altviool-activiteiten heeft hij ook naam gemaakt als dirigent. Hij studeerde directie bij Sergiu Celibidache en is sinds 1980 dirigent van het

Robert Schumann Orkest in Düsseldorf. Ook dirigeerde hij bij vele internationale muziek-evenementen (o.a. het Berlijnse Bachfestival en het Festival van Vlaanderen). Sedert 1990 is Jürgen Kussmaul als dirigent en artistiek leider aan het Amsterdam Mozart Players Kamerorkest verbonden.

Mozarts composities voor hoorn

In een beschouwing over de vijf composities van Mozart, waarin de hoorn een solistische rol vervult, moeten twee feiten in het oog gehouden worden. Ten eerste: de werken zijn geschreven voor de natuurhoorn, waarop in beginsel alleen de reeks der natuurtonen kon worden voortgebracht, een reeks die met bepaalde kunstgrepen enigszins kon worden uitgebreid; de chromatische hoorn dankt zijn ontstaan aan een uitvinding die pas een halve eeuw na Mozarts dood werd gedaan. Ten tweede: ze waren niet bestemd voor een kunstenaar van de rang van de klarinettist Anton Stadler of de hoboïst Friedrich Ramm, maar voor een musicus van bescheiden formaat, Joseph Leutgeb, die Mozart al in zijn Salzburgse tijd had leren kennen en die zich later (1777) in Wenen vestigde, o.a. als kaashandelaar. Een zekere vaardigheid in het produceren van bovengenoemde kunstmatige tonen moet hij wel bezeten hebben. (Overeenkomstig zijn structuur als natuur-instrument werd de hoorn in verschillende stemmingen gebouwd; voorts was het mogelijk, door het aanbrengen van een 'beugel' de stemming te wijzigen, waardoor men betrekkelijk snel op hetzelfde instrument in twee opeenvolgende stukken in verschillende toonsoorten kon spelen.) Voor solistische partijen kozen componisten - behalve Mozart waren dat o.a. Joseph en Michael Haydn, Franz Anton Rösler en Carl Maria von Weber - bij voorkeur voor de lage stemmingen: D, Es of E. Van Mozart zijn 3 concerten in Es bekend en een Allegro in D.

Daarvan zijn twee concerten dateerbaar: KV 417 is gedateerd met 27 mei 1783, KV 495 met 26 juni 1786. De autografen van deze twee concerten zijn niet meer geheel volledig; wèl volledig is het handschrift van KV 447, maar dit is weer niet gedateerd. Daar het niet voorkomt in Mozarts eigen werkcatalogus, die op 9 februari 1784 werd begonnen, werd vroeger meestal aangenomen dat het vóór die datum gecomponeerd moet zijn. Recente onderzoekingen hebben plausibel gemaakt dat het uit latere tijd dateert (1785 of 1786); ook de interessantere instrumentatie (strijkers plus twee klarinetten en twee fagotten in plaats van de traditionele hobo's en hoorns) bevestigt dit. (Het ontbreken in de eigen catalogus staat niet op zichzelf: ook het Rondo in D voor piano KV 485 en de Aria voor sopraan *Un moto di gioia* KV 579 heeft Mozart vergeten te noteren.)

Joseph Leutgeb (1732-1811) was in de tijd dat Mozart zijn hoornconcerten schreef, niet meer piepjong en iedere hoornist weet dat met het stijgen der jaren bepaalde technische problemen moeilijker te overwinnen zijn. Het is dan ook begrijpelijk dat Mozart met de verminderende capaciteiten van Leutgeb rekening hield. Het incomplete concert in D, vroeger KV 412, wordt tegenwoordig met 1791(?) gedateerd; de in letterlijke zin 'extreme' moeilijkheden (zeer hoge en zeer lage tonen) komen er niet in voor.

Mozart schetste nog een *Rondo* in 6/8 maat, dat door Franz Xaver Süssmayr werd uitgewerkt; van een langzaam deel ontbreekt ieder spoor. Het *Allegro* verlangt in het orkest twee hobo's en twee fagotten, wat vermoedelijk ook op een latere ontstaansdatum wijst. Wat het Rondo betreft: Süssmayr heeft in feite, uitgaande van Mozarts schetsen, een eigen compositie geproduceerd, die in enige opzichten van Mozarts late stijl afwijkt. De eerste viool beweegt zich nu en dan in zeer hoge regionen, wat in Mozarts concerten nooit voorkomt. Verder heeft hij geen gebruik

gemaakt van de in het eerste deel voorgeschreven fagotten, wat Mozart ongetwijfeld wèl zou hebben gedaan. En de verwerking van een religieuze melodie in een 'wereldlijk' werk - op zichzelf iets dat in instrumentale composities in die tijd wel vaker voorkomt - zou Mozart zich in deze fase van zijn leven stellig niet hebben veroorloofd, toen hij nota bene moeite deed om de positie van kapelmeester aan de St. Stephansdom te veroveren.

De drie volledige concerten hebben alle een finale in 6/8 maat, wat in de richting van de 'chasse' (jachtmuziek) wijst; in twee werken is het langzame deel *Romance* getiteld (in KV 447 en 495).

© *Marius Flothuis*

AMSTERDAM MOZART PLAYERS - CONCERTEN

AMP BLAZERSEMBLE

Carel Alphenaar, *verteller*

W.A. Mozart - *Serenade in c KV 388=384a*

W.A. Mozart / Josef Triebensee - *'Harmoniemusik' Don Giovanni (naar KV 527)*

zo.	24	februari	1991	10.30	RAI, Amsterdam (besloten voorstelling)
di.	26	februari	1991	20.15	Schouwburg, Hengelo
zo.	3	maart	1991	20.15	Concertgebouw, Amsterdam (Serie AUB III)
wo.	6	maart	1991	20.30	Église des Billettes, Parijs
vr.	8	maart	1991	20.15	Grote Kerk, Loenen (opname NCRV-radio)

AMP KAMERORKEST o.l.v. Jan-Willem de Vriend

Ellen Corver en Sepp Grotenhuis, *piano's*

Maarten Dekkers, *hobo*

Sjef Douwes, *klarinet*

Johan Steinmann, *fagot*

Jan Harshagen, *hoorn*

W.A. Mozart - *Pianoconcert nr 17 in G KV 453*

W.A. Mozart - *Kwintet in Es KV 452*

W.A. Mozart - *Sonate voor 2 piano's in D KV 448*

('facsimile' van het concert van 13 juni 1784 door W.A. Mozart en zijn leerlinge Barbara Ployer)

zo.	7	april	1991	14.15	Concertgebouw, Amsterdam
di.	9	april	1991	20.15	De Doelen, Rotterdam
wo.	10	april	1991	20.00	Schouwburg Ogterop, Meppel
ma.	15	april	1991	20.00	Concertzaal, Middelburg
di.	16	april	1991	20.15	Concertgebouw, Haarlem

AMP BLAZERSEMBLE

Cox Habbema, *vertelster*

W.A. Mozart / W.A. Mozart - 'Harmoniemusik' Die Entführung KV deest

vr. 26 april 1991 20.15 Paleis 't Loo, Apeldoorn

AMP KAMERORKEST o.l.v. Jürgen Kussmaul

Rainer Kussmaul, *viool*

Jürgen Kussmaul, *altviool*

Lucia Swarts, *cello*

W.A. Mozart - Symfonie nr 29 in A KV 201=186a

W.A. Mozart - Sinfonia concertante in A KV Anh.104=320e
(reconstructie Philip Wilby)

W.A. Mozart - Symfonie nr 5 in Bes KV 22 (Haagse)

W.A. Mozart - Sinfonia concertante in Es KV 364=320d

ma. 13 mei 1991 20.30 Église des Billettes, Parijs

AMP SOLISTENSEMBLE

W.A. Mozart - Divertimento nr 11 in D KV 251

W.A. Mozart - Adagio en rondo voor glasharmonica in c KV 617

W.A. Mozart - Adagio voor glasharmonica in C KV Anh. 92=616a

W.A. Mozart - Divertimento in D KV 205=173a en Mars in D KV 290=173b

W.A. Mozart - Ein musikalischer Spaß KV 522

W.A. Mozart - Divertimento (fragment) in F KV 288=271h

do. 30 mei 1991 17.00 Het Slot, Zeist (besloten voorstelling)

do. 30 mei 1991 20.15 Het Slot, Zeist

(concert in het kader van de Mozartweek van de Nederlandse Mozartvereniging)

DDD
CCS 1591

CHANNEL CLASSICS
DIGITAL

COLOPHON

production: CHANNEL CLASSICS STUDIO
producer: T.A. Diehl
recording engineers: C. Jared Sacks, Tom Peeters
editing: Bert van der Wolf, Tom Peeters
design: Frisse Wind
drawing inside booklet: Herman Hagenaar
text: Marius Flothuis

TECHNICAL INFORMATION

microphones: Bruel & Kjaer / Sennheiser / Schoeps
mixing console: Studer
analogue to digital converter: DCS 900
digital editor: SONY DAE 3000
recording location: Raphaëlpleinkerk, Amsterdam, Holland
recording date: January 1991

© & ® 1991 production & distribution by Channel Classics Records b.v.

Jacob van Lennepkade 334E, 1053 NJ Amsterdam, Holland, phone: (+31) 20-161775

P.O. Box 5642, Englewood, New Jersey 07631, U.S.A., phone: (+1) 201-5681544

All Channel Classics productions are recorded and edited in the digital domain.

CHANNEL CLASSICS
DIGITAL

AMSTERDAM MOZART PLAYERS

Jürgen Kussmaul conductor
Jacob Slagter horn

Horn concerto in E flat KV 495 (Vienna, 1786)

- 8.21 [1] Allegro moderato
4.24 [2] Romance (Andante cantabile)
3.37 [3] Rondo (Allegro vivace)

Horn concerto in E flat KV 417 (Vienna, 1783)

- 2.35 [4] Allegro
7.43 [5] Andante
3.58 [6] Rondo (Allegro)

Horn concerto in E flat KV 447 (Vienna, 1785/86)

- 7.02 [7] Allegro
4.34 [8] Romance (Larghetto)
3.35 [9] Allegro

Horn concerto in D KV 412 = 386 b (first movement, Vienna, 1791?)

- 4.57 [10] Allegro

Rondo in D for Horn and Orchestra,

reconstructed by Franz Xaver Süssmayr
from autograph sketches of W.A. Mozart, originally KV 514

- 3.48 [11] Allegro
55.53 total time

All Channel Classics productions are recorded and edited in the digital domain.

DDD

CCS 1591

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

© & ℗ 1991

production & distribution by
Channel Classics Records b.v.
Jacob van Lennekade 334E
1053 NJ Amsterdam

phone: (+31) 20-161775

P.O. box 5642, Englewood

New Jersey 07631, U.S.A., phone: (+1) 201-5681544